

Faculteit Geesteswetenschappen – Fundament voor de toekomst

Universiteit
Leiden

In de Leidse Faculteit der Geesteswetenschappen wordt 450 jaar kennis verbonden met de vragen van nu. De kracht van onze moderne academische gemeenschap ligt in haar verscheidenheid: van wetenschappers, studenten, perspectieven en methoden. Onderzoek en onderwijs zijn onlosmakelijk verbonden. Onze studenten worden – in Leiden en Den Haag – opgeleid in een onderzoeksgedreven omgeving waarin gewerkt wordt met unieke bronnen en collecties om actuele en maatschappelijke onderzoeksvragen te beantwoorden. Onze academische gemeenschap met haar wereldwijde oriëntatie en lokale verbindingen vormt een schakel tussen wetenschappelijke kennis en het maatschappelijke, culturele en politieke debat. Bij ons leer je de wereld kennen.

Wat maakt Leiden uniek?

De Leidse geesteswetenschappen hebben **een uitzonderlijke brede, wereldwijde oriëntatie**: van Europa tot Azië, het Midden-Oosten, Afrika en Latijns-Amerika, van het verre verleden tot het actuele heden, van kleitablet tot AI. In een wereld die wordt gekenmerkt door geopolitieke verschuivingen, hybride dreigingen en toenemende internationale verwevenheid, groeit de behoefte aan diepgaand begrip van hoe samenlevingen functioneren en zich ontwikkelen. Inzicht in taal, cultuur, religie, geschiedenis en regionale dynamieken is steeds meer een noodzakelijke basis voor effectief beleid, internationale positionering en maatschappelijke weerbaarheid. Om mondiale thema's als migratie, kolonialisme en klimaatverandering te kunnen begrijpen, is het van belang om verder te kijken dan het heden en de eigen landsgrenzen en om perspectieven te leren kennen uit andere plaatsen en andere tijden. Leidse geesteswetenschappers bestuderen daarom moderne en oude talen in samenhang met cultuur, regiogeschiedenis en sociale omgeving en in interdisciplinaire samenwerking met taalkundigen, archeologen, historici, letterkundigen, kunsthistorici, psychologen, pedagogen, juristen, biologen en medici. De Leidse faculteit geesteswetenschappen vervult daarmee **een strategische rol in het Nederlandse kennislandschap**.

Voorbeeld

Leidse taalkundigen werken nauw samen met archeologen en genetici aan onderzoek naar vroege migratiestromen en de verspreiding van de Indo-Europese talen. Onderzoek richt zich onder meer op de etymologie, de reconstructie en de opsplitsing van de Indo-Europese talen, maar ook op prehistorisch taalcontact. Zo konden onderzoekers in Nature op basis van eeuwenoud DNA uit paardenbotten concluderen dat Indo-Europese talen zich te voet, en niet te paard, verspreidden.

Leidse geesteswetenschappers hebben een **brede culturele en geopolitieke expertise** over onder meer Rusland, China, het Midden-Oosten en bredere Aziatische regio's die direct relevant is voor economie, veiligheid en politiek. Deze Leidse expertise is geworteld in diepe historische kennis, die eeuwen bestrijkt en in eeuwen is opgebouwd. Onze experts zijn gesprekspartner voor media en autoriteiten bij vragen over Azië, waar 60% van de wereldbevolking leeft en dat goed is voor meer dan 50% van het mondiale BBP.

De waarde van taal-, cultuur- en regiostudies ligt onder meer in het vermogen om machtsverhoudingen, ideologieën en maatschappelijke transformaties te begrijpen. Historische ervaringen, religieuze gevoeligheden en culturele referentiekaders bepalen vaak de logica achter politieke keuzes en conflicten. Wie cyberdreigingen analyseert zonder geopolitieke en ideologische context, ziet slechts een deel van het probleem. Wie veiligheidsvraagstukken benadert zonder historisch en cultureel begrip, mist cruciale verklaringen. Door deze dimensies samen te brengen levert de faculteit geesteswetenschappen een directe bijdrage aan de strategische en maatschappelijke weerbaarheid, bijvoorbeeld in het omgaan met desinformatie, radicalisering of internationale spanningen.

Voorbeeld:

Sinds China een economische, technologische en wetenschappelijke grootmacht is geworden, is begrip van de taal, cultuur en samenleving van het land van nog meer belang om China's beleid ten opzichte van de wereld te begrijpen en er op te kunnen reageren. Leids onderzoek naar China richt zich op de politieke inhoud van Chinees entertainment, vraagstukken over digitaal nationalisme, online strijd en digitaal bestuur. Onderzoek naar China en wereldwijde cyberveiligheid heeft tot doel de impact van het land op de diplomatieke en technische bestuursprocessen wereldwijd te beoordelen.

Voorbeeld:

Leidse onderzoekers hebben een groot netwerk aan partners in het mondiale Zuiden. Een voorbeeld hiervan is het werk dat binnen het Afrika Studiecentrum wordt gedaan. Zo wordt er onderzoek gedaan naar de netwerken van mensen die betrokken zijn bij conflicten, zowel binnen landen als over de grenzen heen. Dit onderzoek gebruikt verschillende onderzoeksmethoden om te begrijpen hoe deze netwerken werken, vooral in de Sahel in Afrika en andere gebieden. Daarbij komt de rol van digitale verbinding als een ontwrichtende factor in oorlogsvoering uitgebreid aan de orde. Dit onderzoek richt zich daarbij vooral op informatiestromen op sociale media als legitimatie van direct geweld, d.w.z. vooral cultureel geweld.

De Leidse geesteswetenschappen werken binnen **een unieke wetenschappelijke infrastructuur met sterke samenwerkingsverbanden**. Onderzoekers en studenten werken met Europa's belangrijkste collecties Aziatische en Midden-Oosterse manuscripten in de Asian Library en Middle Eastern Library, opgebouwd over eeuwen heen. De African Library en veel andere collecties van de Universiteitsbibliotheek dragen bij aan de bijzondere werkomgeving. Deze **wereldberoemde onderzoeksinfrastructuur** kan ook steunen op instituten zoals het Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten (NINO), het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV), het Afrika-Studiecentrum, het Leiden Asia Centre en het International Institute for Asian Studies (IIAS). Deze kennisinfrastructuur is als open archief een wezenlijk onderdeel van Leiden als internationaal centrum voor onderzoek naar de wereld.

Voorbeeld:

Wat kan een micro-CT-scanner betekenen in het onderzoek naar het Oude Nabije Oosten? Het Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten (NINO) beschikt over een collectie 3 millennia oude kleitabletten met spijkerschrift. De kleitabletten zitten verpakt in een 'envelop' van hetzelfde materiaal. Dat omhulsel werd om zo'n kleitablet heen gemaakt om de tekst tegen fraude te beschermen. De kleitabletten zijn gescand door een micro-CT-scanner van de TU Delft; zo bleek het mogelijk om de tabletten te lezen zonder de bijbehorende envelop te breken. Zo werken onderzoekers op het gebied van het Oude Nabije Oosten samen met collega's van de TU Delft aan vernieuwende methoden om eeuwenoud materiaal te doorgronden.

Samenwerking met maatschappelijke partners, waaronder het Rijksmuseum van Oudheden, het Wereldmuseum, het Japanmuseum SieboldHuis en Leiden Kennisstad, is **structureel verankerd in het onderzoek en onderwijs** van de faculteit. Daarnaast werken medewerkers van de faculteit intensief samen de Haagse ministeries en met de gemeente Den Haag. Ook instellingen als het Museon en het Mauritshuis vormen belangrijke partners. Deze instellingen steunen op het historisch, religiewetenschappelijk en cultuurwetenschappelijk inzicht van de geesteswetenschappen om bijvoorbeeld collecties te duiden in het licht van actuele maatschappelijke vragen, zoals koloniale erfenissen, identiteit, erfgoed, duurzaamheid, veiligheid en inclusiviteit.

Voorbeeld:

Hoe kunnen we er voor zorgen dat een historische stad als Leiden ingericht is op het klimaat van de toekomst? Met behoud van erfgoed, zowel monumenten, straten, stegen als water? In de "erfgoed deal Leiden" werken historici, biologen van Naturalis en beleidsmedewerkers van de gemeente Leiden samen aan tools die de gemeente in kan zetten om klimaatadaptieve maatregelen in de binnenstad te ontwikkelen en beoordelen gebaseerd op de kennis over de geschiedenis van de natuur in de Leidse binnenstad. Zo blijft de stad leefbaar én behoudt zij haar historische karakter.

Voorbeeld:

Dat geluid slecht kan zijn voor de publieke gezondheid weten we al lang. Baanbrekend onderzoek van de Academie der Kunsten (ACPA) van de faculteit Geesteswetenschappen laat zien dat geluid juist kan bijdragen aan de publieke gezondheid wanneer de publieke ruimte ontworpen wordt met geluid in gedachten. Zo worden alledaagse (stads)geluiden ingebed in grotere achterliggende thema's als ecologie, veiligheid, volksgezondheid en sociaal-culturele diversiteit. Door in te zoomen op de relatie tussen geluid en sociale interactie, klimaatverandering en gezondheid, zien stadsontwikkelaars en beleidsmakers dat geluid een intrinsiek onderdeel is van de omgeving en dat goed beleid meer omvat dan het reduceren van decibellen.

Voorbeeld:

Leidse historici spelen een belangrijke rol in het publieke debat rond het slavernijverleden en de toekomst van de Nederlandse koloniale collecties. Zo wordt er onderzoek gedaan naar het slavernijverleden van het Koningshuis, de Provincie Zuid Holland, de stad Leiden, maar ook naar de rol van de universiteit zelf. Ook de opbouw en de toekomst van koloniale collecties in musea en in archieven vormt een belangrijk uitgangspunt in onderzoek naar ons koloniale verleden. Zo adviseren onze onderzoekers over beheer en restitutie van objecten en documenten context naar herkomstlanden als Indonesië, Sri Lanka, Nigeria, Suriname en Amerika.

De Faculteit der Geesteswetenschappen in Leiden en Den Haag bouwt voort op **een rijke traditie én kijkt vooruit**. In een tijd waarin mondiale vraagstukken steeds complexer worden, biedt onze brede, diepgewortelde en unieke expertise houvast en richting. Door de combinatie van kritisch denken met historische diepgang, internationale oriëntatie en intensieve samenwerking met partners binnen en buiten de academie, leiden we een nieuwe generatie denkers en doeners op. Een geschiedenis van 450 jaar wetenschappelijke vernieuwing biedt zo een stevig fundament voor de toekomst.